

Adroddiad Cynnydd Archwilio Mewnol (ar 29 Chwefror 2024)

Cyflwyniad	2
Cefndir	2
Annibyniaeth a Gwrthrychedd	2
Datblygiad Proffesiynol Parhaus	2
Cydymffurfio â Safonau Archwilio	3
Safonau Archwilio Mewnol Newydd	3
Crynodeb o'r Gwaith a Gyflawnwyd	3
Gweithgareddau Presennol	3
Adnoddau	7
Cynllun Blynyddol	8
Canfyddiadau Critigol neu Dueddiadau sy'n Dod i'r Amlwg (<i>Ch4 2023/24 - ar 29.02.2024</i>)	10
Canfyddiadau Gwerth am Arian (<i>Ch4 2023/24 - ar 29.02.2024</i>)	11
Perfformiad Archwilio a Gwerth Ychwanegol	11
Gwerth Ychwanegol	11
Perfformiad	12
Gweithredu Cynllun Archwilio	13
Argymhellion	13
Casgliad	14
Atodiad A	Statws yr Adroddiad ar 29 Chwefror 2024
Atodiad B	Crynodeb o'r Argymhellion

Paratowyd gan: Chris Pyke, Rheolwr Archwilio

ADRODDIAD CYNNYDD ARCHWILIO MEWNOL

1. Cyflwyniad

1.1 Cefndir

Mae'r Adroddiad Cynnydd Archwilio Mewnol yn nodi perfformiad o ran y Cynllun Archwilio Mewnol. Mae'n crynhoi'r gwaith a wnaed, yr argymhellion blaenoriaeth a godwyd, y canfyddiadau critigol, tueddiadau sy'n dod i'r amlwg, a chanfyddiadau gwerth am arian perthnasol.

Mae'r adroddiad cynnydd yn cwmpasu'r cyfnod o 1 Ionawr i 29 Chwefror 2024, ac yn dilyn y diweddariadau a ddarparwyd yn y cyfarfod Pwyllgor diwethaf a gynhaliwyd ar 23 Ionawr 2024. Mae'r adroddiad hwn wedi'i strwythuro i roi crynodeb o weithgareddau archwilio, adnoddau, canlyniadau, a chynnydd a wnaed yn erbyn Cynllun Archwilio 2023/24.

Cymeradwywyd Cynllun Archwilio 2023/24 gan y Pwyllgor ar 21 Mawrth 2023. Mae'r Cynllun Archwilio Mewnol yn rhoi'r fframwaith ar gyfer gwaith archwilio bob blwyddyn ac mae'n cydfynd â threfniadau llywodraethu corfforaethol y Cyngor, gan ymateb hefyd i unrhyw newidiadau i'r risgiau a wynebir gan y Cyngor yn ystod y flwyddyn.

1.2 Annibyniaeth a gwrthrychedd

Mae'r is-adran Archwilio Mewnol yn adrodd i'r Rheolwr Archwilio. Yn unol â darpariaethau Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (1100), cynhelir annibyniaeth sefydliadol gan nad yw'r Rheolwr Archwilio yn gyfrifol am reoli unrhyw swyddogaethau y tu hwnt i'r timau Ymchwilio ac Archwilio Mewnol. Mae'r Rheolwr Archwilio yn adrodd yn weinyddol i'r Pennaeth Cyllid ac yn swyddogaethol i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio am faterion sy'n ymwneud ag archwilio. Ni fu unrhyw achosion o amharu ar annibyniaeth na gwrthrychedd.

1.3 Datblygiad Proffesiynol Parhaus

Cwblhaodd yr archwilwyr eu hadolygiadau personol diwedd blwyddyn a ffurfioli eu hamcanion ar gyfer 2023/24. Cyn trafod perfformiad, cwblhaodd yr archwilwyr eu hasesiad sgiliau o ran Fframwaith Cymwyseddau Proffesiynol y Sefydliad Archwilwyr Mewnol (SAM).

Llywiodd canlyniadau adolygiadau personol ac asesiadau sgiliau adolygiad y Rheolwr Archwilio ar ddiwedd y flwyddyn yn erbyn y Rhaglen Sicrwydd Ansawdd a Gwella (Safon 1300), y cydnabuwyd gwaelodlin gyffredinol gref o wybodaeth a sgiliau ohoni ar draws y tîm archwilio.

1.4 Cydymffurfio â Safonau Archwilio

Yn flynyddol mae'r Rheolwr Archwilio yn cwblhau adolygiad mewnol yn erbyn Nodyn Cais Llywodraeth Leol Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifeg (CIPFA), sy'n dadansoddi gofynion cydymffurfio Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (SAMSC). Yn ogystal ag adolygiadau mewnol, mae'r SAMSC yn ei gwneud yn ofynnol i asesiadau allanol gael eu cynnal o leiaf unwaith bob pum mlynedd gan asesydd cymwys, annibynnol neu gan dîm asesu o'r tu allan i'r sefydliad.

Cafodd yr asesiad allanol 5 mlynedd diweddaraf ei gwblhau a'i arwain gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Mawrth 2023, o dan arweiniad Prif Archwilydd Cyngorau Sir Fynwy / Casnewydd. Nid yw'r asesiad wedi nodi unrhyw ddiffyg cydymffurfiad rhannol neu lwyr. Cynigiwyd un cam gweithredu dewisol ac fe'i gweithredwyd, yn ymwneud â chyfathrebu cwmpas ac amcanion yr archwiliad ynghyd â'r risg, o fewn allbynnau archwilio.

1.5 Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang Newydd

Mae'r SAMSC yn deillio o Safonau Rhyngwladol ar gyfer Ymarfer Archwilio Mewnol Proffesiynol (SRhYAMP), a sefydlwyd gan y Sefydliad Archwilwyr Mewnol (SAM). Rhoddwyd manylion y Safonau drafft i'r Pwyllgor ym mis Tachwedd 2023, a'r [Safonau](#) terfynol wedi eu cyhoeddi ym mis Ionawr 2024.

Mae Bwrdd Cyngori Safonau Archwilio Mewnol Sector Cyhoeddus y DU wedi dechrau ei adolygiad o'r Safonau newydd ([BYSAM](#)). Bydd BYSAM yn pennu'r goblygiadau i SAMSC ac yn datblygu cynigion ar gyfer deunydd diwygiedig a fydd yn addas ar gyfer cyd-destun sector cyhoeddus y DU. Bydd unrhyw newidiadau i SAMSC y DU, a'u gweithredu, yn destun ymgynghoriad a threfniadau pontio priodol. Mae ein Pwyllgor yn derbyn yr wybodaeth ddiweddaraf yn rheolaidd am ddatblygiadau.

2. Crynodeb o'r Gwaith a Gyflawnwyd

2.1 Gweithgareddau Presennol

Yn ystod 2023/24 hyd yn hyn, blaenoriaethau ac ymagwedd y tîm archwilio oedd darparu cyfuniad o gymorth rheoli drwy ymgynghori ac ymgysylltu mewn meysydd risg uchel, a chyflawni ymgysylltiadau sicrwydd digonol o'r Cynllun Archwilio.

Mae'r Tîm Archwilio Mewnol wedi parhau i fod ar gael i roi cyngor ac arweiniad ar gynllunio a gweithredu rheolaethau effeithiol, newidiadau i brosesau a gweinyddu grantiau i sicrhau cydymffurfiaeth a rheolaeth, a threfniadau ar gyfer atal a chanfod twyll yn effeithiol.

Ar ôl i'r Cynllun Archwilio ddod i ben ar gyfer 2022/23, mae'r sylw wedi canolbwyntio ar Gynllun Archwilio 2023/24. Mae'r gwaith hwn yn parhau i gael ei wneud yn bennaf o'r ddesg, er bod ymweliadau safle yn digwydd ar gyfer archwilio sefydliadau, i arsylwi ar weithrediad rheolaethau neu arferion gweithredu ffisegol.

Mae'r tabl isod yn dangos rhestr o archwiliadau a'u statws adrodd yn y flwyddyn bresennol hyd at 29 Chwefror 2024, lle cwblhawyd 39 o ymgysylltiadau archwilio newydd hyd at y cam allbwn drafft o leiaf a gorffennwyd 29 o ymgysylltiadau archwilio o'r flwyddyn flaenorol. Dangosir crynodeb o'r allbynnau a'r farn archwilio yn y flwyddyn dan sylw isod.

Ffigur 1. Allbynnau a barn archwilio (ar 29 Chwefror 2024)

Statws	Nifer yr archwiliadau a gwblhawyd	Barn				
		Effeithiol	Effeithiol gyda lle i wella	Annigonol ac angen gwelliant mawr	Anfoddhaol	Ni roddwyd barn
Drafft	13	3	7	3	0	0
Terfynol	55	15	26	3	1	10
CYFANSWM	68	18	33	6	1	10
	39	Ymgysylltiadau Archwilio Newydd a gwblhawyd				
	29	Ymgysylltiadau Archwilio a orffennwyd o 2022/23				

Ffigur 2. Allbynnau a barn archwilio 2023/24 (ar 29 Chwefror 2024)

Rhif	Ymgysylltiad Archwilio Sicrwydd	Barn Archwilio
1.	Rheoli Perfformiad - Llywodraethiant a Gwasanaethau Cyfreithiol	Effeithiol
2.	Rheoli Perfformiad - Gwasanaethau Plant	
3.	Rheoli Perfformiad - Oedolion, Tai a Chymunedau	
4.	Rheoli Perfformiad - Pobl a Chymunedau	
5.	Rheoli Perfformiad - Cynllunio, Trafnidiaeth a'r Amgylchedd	
6.	Trethiant	
7.	Rheoli Perfformiad – Adnoddau	
8.	Gwasanaethau Etholiadol	
9.	Llywodraethu Gwybodaeth	

Rhif	Ymgysylltiad Archwilio Sicrwydd	Barn Archwilio	
10	Yswiriant		
11.	Ardrethi Annomestig Cenedlaethol		
12.	Gwasanaeth Troseddau Ieuencid	Effeithiol gyda lle i wella	
13.	Rheoli Perfformiad – Addysg a Dysgu Gydol Oes		
14.	Gwastraff Masnachol (Masnach)		
15.	Rhenti Tai		
16.	Rheoli Plâu		
17.	Cynllunio		
18.	Gwerth am arian wrth ddefnyddio Cerbydau Cyngor		
19.	Rheoli Cyfleusterau / Cynnal Adeilad		
20.	Copiâu wrth gefn ac Adfer Data		
21.	Esgob Llandaf		
22.	Ysgol Gynradd Draenen Pen-y-graig		
23.	Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd 2022/23		
24.	Hybiau		
25.	Ysgol Uwchradd Cathays		
26.	O'r Crud i'r Bedd - Archwilio Contract		
27.	Cardiau Prynu		Annigonol, Angen
28.	Seiberddiogelwch (Ysgolion) – Technoleg a Reolir gan TGCh		Gwelliant Sylweddol
29.	Ysgol Gynradd y Tyllgoed		
Gwaith Archwilio gyda 'Dim Barn'			
30.	Cydbwyllgorau - Prosiect Gwyrdd	Ymgynghoriaeth, Ardystio, Cyngor ac Arweiniad	
31.	Cydbwyllgorau – Awdurdod Iechyd Porthladd		
32.	Cydbwyllgorau - Archifau Morgannwg		
33.	Cronfa Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Caerdydd 2021/22		
34.	Grant Gwella Addysg 2022/23		
35.	Meddalwedd Weighbridge a Dulliau Rheoli Cysylltiedig		
36.	Cronfa Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Caerdydd 2022/23		
37.	Hunanasesiadau Rheoli Risg Prynu a Thaliadau	Risg Rheoli	
38.	Hunanasesiadau Rheoli Risg Cyflogres ac Adnoddau Dynol	Hunanasesu	
39.	Menter Twyll Genedlaethol	Paru data	
Archwiliadau wedi'u Cwblhau o'r Flwyddyn Flaenorol			
40.	Rheoli Asedau Ysgol - Thematig (Albany)	Effeithiol	

Rhif	Ymgysylltiad Archwilio Sicrwydd	Barn Archwilio
41.	Grantiau Covid Llywodraeth Cymru - Sicrwydd	
42.	Rheoli Perfformiad – Datblygu Economaidd	
43.	Ysgol Bro Edern	
44.	Taliadau a Phrosesau Prynu - Profi yn ystod y flwyddyn 2022/23	
45.	Adnoddau - Iechyd a Diogelwch (dy. 2022/23)	Effeithiol gyda lle i wella
46.	Awdurdod yr Harbwr	
47.	Cartref Cŵn Caerdydd	
48.	Iechyd a Diogelwch - Addysg	
49.	Bargen Ddinesig 2021/22	
50.	Dilyniant - Ysgol Uwchradd Gymunedol Gorllewin Caerdydd	
51.	Gorfodi Rheoli Gwastraff	
52.	Llogi Sgipiau	
53.	Ysgol Uwchradd y Dwyrain	
54.	Moeseg a Gwerthoedd	
55.	Pensiynau a Buddsoddiadau	
56.	Rheoli Asedau	
57.	Gwaredu Tir ac Adeiladau	
58.	Cwynion a chanmoliaethau	
59.	Cyflogres ac AD – Profi yn Ystod y Flwyddyn 2022/23	
60.	Prosesau Chwythu'r Chwiban	
61.	Incwm a Dyledwyr	
62.	Partneriaeth / Sicrwydd Hyd Braich	
63.	Arlwyo mewn ysgolion sydd wedi Optio Allan	
64.	Ysgolion â Balansau Dros Ben	
65.	Amrywiadau Contract	Annigonol gyda Angen Gwelliannau Mawr
66.	Cydymffurfiaeth SDD DCT y Gyfarwyddiaeth	
67.	Rheoli Asedau Ysgolion - Ysgol Gynradd Sant Padrig	
68.	Gwasanaethau Trafnidiaeth Canolog	Anfoddhaol

Yn ogystal â'r tabl uchod, mae'r allbynnau na roddwyd barn sicrwydd arnynt a'r rhesymau dros hynny fel a ganlyn:

Ffigur 3. Archwiliadau cyflawn heb farn sicrwydd (ar 29 Chwefror 2024)

Archwilio	Sylwadau
Cydbwyllgorau - Prosiect Gwyrdd	Gwaith i gefnogi cwblhau'r Datganiad Cyfrifon, 2022/23
Cydbwyllgorau – Awdurdod Iechyd Porthladd	
Cydbwyllgorau - Archifau Morgannwg	
Cronfa Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Caerdydd 2021/22	Cymeradwyo gwariant, cyfrifon a defnydd grant cymwys
Grant Gwella Addysg 2022/23	
Cronfa Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Caerdydd 2022/23	
Meddalwedd Weighbridge a Dulliau Rheoli Cysylltiedig	Ymgynghoriaeth
Hunanasesiadau Rheoli Risg Prynu a Thaliadau	Risg Rheoli
Hunanasesiadau Rheoli Risg Cyflogres ac Adnoddau Dynol	Hunanasesu
Menter Twyll Genedlaethol	Paru data

Dangosir statws yr adroddiad ar gyfer y flwyddyn hyd yn hyn yn **Atodiad A**.

2.2 Adnoddau

Trwy adroddiadau cynnydd blaenorol, mae'r Pwyllgor wedi cael gwybod am swyddi gwag yn gynharach yn y flwyddyn, a gwnaed dau benodiad cyfwerth ag amser llawn ar lefel uwch archwilydd ym mis Gorffennaf, a phenodwyd dwy swydd archwilydd cyfwerth ag amser llawn ym mis Hydref. Mae'r Pwyllgor hefyd wedi cael gwybod y dechreuodd tri deiliad swydd dan hyfforddiant CIPFA ym mis Gorffennaf, gydag un wedi'i leoli gydag Archwilio Mewnol yn ystod y flwyddyn ariannol bresennol.

Ers eu penodi, rhoddwyd blaenoriaeth i ddatblygu staff newydd er eu budd nhw ac er budd y gwasanaeth archwilio yn gyffredinol yn y tymor hwy. Roedd hyn gan gymryd y byddai darparu hyfforddiant a chymorth manwl yn effeithio ar gapasiti'r tîm ehangach gan fod staff archwilio ar draws y tîm wedi cymryd rhan.

Mae'r gwaith o gyflawni'r Cynllun Archwilio wedi cynyddu yn ystod chwarter pedwar, gyda swyddi bellach wedi'u penodi a staff newydd wedi derbyn hyfforddiant a datblygiad cychwynnol. Ceir rhagor o fanylion yn adran 2.3 – Cynllun Archwilio.

Gan fod pob archwilydd gweithredol a'r cynorthwy-ydd archwilio yn cofnodi'r holl amser gwirioneddol a weithiwyd, mae gwybodaeth rheoli ddefnyddiol ar gael at ddibenion cynllunio, monitro ac adrodd. Roedd data tafenni amser yn cynnwys 1008 diwrnod taladwy yn y

flwyddyn hyd yma, yn erbyn cynllun pro-rata o 1,371 diwrnod (cyfrifir y diwrnodau pro-rata fel cyfartaledd chwarterol hafal o ddiwrnodau sydd ar gael yn y flwyddyn gyfan ac felly bydd swyddi gwag yn dylanwadu ar hyn tan y penodiadau staff. Nid yw hyfforddiant a datblygiad staff yn dilyn penodi yn daladwy chwaith).

Mae amser ar gael at ddibenion datblygu archwilio, ac mae gan un Archwilydd gyllid wedi'i neilltuo er mwyn astudio'r Cymhwyster Archwilydd Systemau Gwybodaeth Ardystiedig gydag ISACA. Er mwyn cefnogi eu datblygiad a chyflawni'r Cynllun Archwilio, trefnwyd iddynt gysgodi a chyflwyno'r ddau archwiliad TGCh yn y cynllun ochr yn ochr ag archwilydd arbenigol sydd wedi'i gomisiynu o dan contract dan gyfarwyddyd y Rheolwr Archwilio.

2.3 Cynllun Blynyddol

Cymeradwyodd y Pwyllgor Gynllun Archwilio 2023/24 yn ei gyfarfod ym mis Mawrth 2023. Er y caiff ei bennu'n flynyddol, mae'r Cynllun Archwilio'n addasadwy ac yn ymatebol a bydd yn destun asesiadau risg parhaus, blaenoriaethu ac adolygiadau drwy gydol y flwyddyn er mwyn cael y sicrwydd a'r cymorth gorau posibl gan reolwyr. Mae'n bosibl y caiff newidiadau yn ystod y flwyddyn eu cyflwyno lle y bo'n briodol, er mwyn ymateb i risgiau a materion sy'n dod i'r amlwg wrth i'r flwyddyn fynd yn ei blaen.

Mae cyflawni Cynllun Archwilio 2023/24 yn gymesur is na'r targed pro rata ar 29 Chwefror 2024. Mae'r rhesymau am hyn yn ymwneud yn bennaf â swyddi gwag yn ystod chwarter un, ac yna penodiadau yn ystod chwarter dau a blaenoriaethu hyfforddiant a datblygiad ar eu cyfer fel yr amlinellir yn adran 2.2. 'Adnoddau'.

Hysbyswyd y Pwyllgor yn Ionawr 2024 bod y Cynllun Archwilio wedi'i adolygu a'i flaenoriaethu ar sail barn archwilio archwiliad blynyddol llawn, trwy gwblhau profion systemau sylfaenol digonol, sicrhau digon o sylw i gynllunio archwiliadau llywodraethu corfforaethol a dosraniad priodol o waith archwilio ar lefel gwasanaeth.

Adroddodd yr archwiliadau yn unol â'r targed ar gyfer cyflawni cam adrodd drafft cyn diwedd y flwyddyn ariannol, a cheir statws cyfredol yr archwiliadau hyn yn Ffigur 4 isod. Byddai cwblhau'r archwiliadau hyn yn cyflawni cyfran o 69% o'r Cynllun Archwilio wedi'i gwblhau (yn erbyn targed ar ddechrau'r flwyddyn o 70%). Bydd lefel cwblhau'r Cynllun Archwilio erbyn 31 Mawrth 2024 yn cael ei effeithio gan argaeledd staff archwilio a chleientiaid, a hefyd cymhlethdod materion a allai godi yn ystod y gwaith maes archwilio; fodd bynnag, bydd

unrhyw un o'r archwiliadau canlynol nad ydynt wedi'u cwblhau i'r cam adrodd drafft erbyn diwedd y flwyddyn ariannol yn cael eu blaenoriaethu ar gyfer cwblhau yn chwarter un 2024/25.

Ffigur 4. Archwiliadau wedi'u targedu ar gyfer eu cwblhau yn ystod chwarter pedwar

Aseiniad	Rhan o'r Cynllun	Statws ar 29 Chwefror 2024
Profi yn Ystod y Flwyddyn - Taliadau a Phrosesau Prynu	Systemau Sylfaenol	Gwaith maes gweithredol
Profi yn Ystod y Flwyddyn - Cyflogres ac AD		Gwaith maes gweithredol
Prif Gyfrifyddu		Gwaith maes gweithredol
Ardreth Annomestig		Drafft wedi'i gyhoeddi
Genedlaethol		
Rheoli Trysorlys		Gwaith maes gweithredol
Copïau wrth gefn ac Adfer Data	Archwiliadau Corfforaethol	Drafft wedi'i gyhoeddi
Archwiliad Crud i'r Bedd		Drafft wedi'i gyhoeddi
Parhad Busnes		Gwaith maes gweithredol
CAMAU DILYNOL - Gwasanaethau Trafnidiaeth	Archwiliadau o Wasanaethau Penodol	Cynllunio Archwilio
Canolog		
Rheoli Digwyddiadau (Castell Caerdydd)		Gwaith maes gweithredol
Diogelwch Cymunedol		Gwaith maes gweithredol
Tîm Dyletswydd Argyfwng		Cynllunio Archwilio
Rheoli Risg Newid Hinsawdd		Gwaith maes gweithredol
Atgyweiriadau a Chynnal a Chadw Adeiladau		Gwaith maes gweithredol
Cartref Plant Falconwood		Gwaith maes gweithredol
Taliadau Uniongyrchol - Plant ac Oedolion		Gwaith maes gweithredol
Hybiau		Drafft wedi'i gyhoeddi
Glanhau Strydoedd		Gwaith maes gweithredol
Goramser Rheoli Gwastraff		Drafftio Adroddiadau

Aseiniad	Rhan o'r Cynllun	Statws ar 29 Chwefror 2024
Ysgol Uwchradd Cathays	Archwiliadau Ysgolion	Drafft wedi'i gyhoeddi
Ysgol Uwchradd Woodlands		Gwaith maes gweithredol
Ysgol Gynradd Draenen Pen-y-graig		Drafft wedi'i gyhoeddi
Ysgol Gynradd y Tyllgoed		Drafft wedi'i gyhoeddi
Ysgol Gynradd Kitchener		Gwaith maes gweithredol
Ysgol Gyfun Gymraeg Plasmawr		Cynllunio Archwilio
Ysgol Uwchradd Esgob Llandaf		Drafft wedi'i gyhoeddi
Cronfa Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Caerdydd 2022/23	Grantiau / Ardystio	Drafft wedi'i gyhoeddi
Bargen Ddinesig 2022/23	/ Archwiliadau Allanol	Drafft wedi'i gyhoeddi
Caffael Technoleg Addysg Ysgolion	Archwiliadau Cynghorol	Gwaith maes gweithredol
Rheolaethau Arlwyo Ysgolion		Gwaith maes gweithredol

Caiff archwiliadau bob amser eu dyrannu ar sail sicrwydd uchaf gydag ehangder digonol i lliniaru unrhyw risg wrth ddarparu barn archwilio lawn ar amgylchedd rheoli'r Cyngor ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Dangosir mesurau perfformiad yn adran 3.2 'perfformiad'.

Yn ogystal ag ymgysylltu â Chyfarwyddwyr ar gyflawni'r Cynllun Archwilio ar gyfer 2023/24, mae pob cyfarwyddwr wedi bod yn ymwneud â datblygu Cynllun Archwilio drafft 2024/25. Ceir mwy o fanylion yn y papurau ar gyfer eitem 7.2 ar yr agenda.

- 2.4 Canfyddiadau Critigol neu Dueddiadau sy'n Dod i'r Amlwg (Ch4 2023/24 - ar 29 Chwefror 2024)
- Yn ystod chwarter pedwar, ar 29 Chwefror 2024, mae un adroddiad drafft wedi cael ei gyhoeddi gyda'r farn 'annigonol ac angen gwelliant mawr'. Bydd ystyriaeth a thrafodaeth y rheolwyr yn dilyn cyn i'r adroddiad gael ei gwblhau, ac ar yr adeg honno bydd y sgôr sicrwydd a'r argymhellion yn cael eu cadarnhau. Roedd yr archwiliad yn ymwneud ag Ysgol Gynradd y Tyllgoed lle ystyriwyd bod angen sylw penodol ar rai bylchau mewn prosesau rheoli. Hynny yw, nid oedd gan yr ysgol gofrestr asedau gyfredol, roedd nifer o bolisiau a gweithdrefnau llywodraethu'r ysgol wedi dyddio ac angen eu hadolygu, nid oedd nwyddau a gwasanaethau yn cael eu gwella'n gyson

drwy'r gorchmynion swyddogol ac roedd archwiliad cronfa breifat yr ysgol yn hwyr, ac roedd angen diweddarau ei llofnodwyr.

2.5 Canfyddiadau Gwerth am Arian (Ch4 2023/24 - ar 29 Chwefror) 2024)

Ni chwblhawyd unrhyw archwiliadau ar y thema gwerth am arian yn ystod y cyfnod adrodd. Mae gan fwyafrif llethol yr archwiliadau a gynhaliwyd gan y Tîm Archwilio Mewnol amcanion sy'n cwmpasu sicrwydd gwerth am arian, sy'n cynnig lefel foddhaol gyffredinol o sicrwydd ar gyfer y cyfnod adrodd. Fodd bynnag, o fewn archwiliad â barn sicrwydd is, byddai bylchau rheoli y mae angen mynd i'r afael â hwy er mwyn rhoi sicrwydd bod amcanion y gwasanaethau hyn yn cael y sylw priodol o ran cyfuniad o ddarbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd.

3 Perfformiad Archwilio a Gwerth Ychwanegol

3.1 Gwerth Ychwanegol

Mae cyfarfodydd Rheolwr Cysylltiadau wedi parhau i gael eu cynnal bob chwarter gyda Chyfarwyddwyr a'u cynrychiolwyr yn ystod 2023/24. Canolbwyntiwyd yn benodol ar ddeall y blaenoriaethau a'r risgiau o fewn pob tîm rheoli, a'r newidiadau i systemau neu brosesau a gynlluniwyd neu sydd ar y gweill, er mwyn cyfarwyddo cyngor archwilio a llywio'r gwaith o gynllunio digwyddiadau archwilio.

Mae adborth gan gleientiaid archwilio wedi bod yn gadarnhaol ar y cyfan gyda boddhad o 95% a chyda 91% o gleientiaid yn sgorio pob maes o'u harchwiliad fel da neu ardderchog. Darparwyd manylion ym Mhwyllgor Gorffennaf o'r rhesymau pam nad oedd adborth am un archwiliad yn foddhaol gan y cleient archwilio. Dwedodd pob cleient arall fod eu harchwiliadau yn ychwanegu gwerth.

Yn yr allbynnau archwilio a gyhoeddwyd hyd yma (ar 29 Chwefror 2024), gwnaed 160 o argymhellion, a chytunwyd ar 88 o'r rhain mewn adroddiad terfynol. Mae'r holl argymhellion eraill yn cael eu hystyried gan gleientiaid archwilio trwy allbynnau archwilio drafft. Mae'r rhain wedi eu crynhoi isod:

Ffigur 5. Argymhellion a godwyd ac a gytunwyd

Sgôr	Argymhellion a wnaed	Argymhellion a gytunwyd	Argymhellion sy'n cael eu hystyried
Coch	3	0	3
Coch / oren	44	16	28
Oren / gwyrdd	95	46	49
Gwyrdd	18	10	8
CYFANSWM	160	72	88

3.2 Perfformiad

Fel yr amlinellir yn adran 2.1 ('Gweithgareddau Presennol'), blaenoriaethau a dull y tîm archwilio yn ystod y flwyddyn hyd yn hyn oedd darparu cyfuniad o gymorth rheoli drwy ymgynghori ac ymgysylltu mewn meysydd risg uchel, a dechrau cyflawni ymrwymïadau sicrwydd o'r Cynllun Archwilio.

Darparwyd y sefyllfa o ran perfformiad parthed chwarter tri i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Ionawr 2024, gyda sylwebaeth berthnasol, ac fe'i darperir isod i gyfeirio ati cyn ystadegau chwarter pedwar a gaiff eu coladu ar ôl diwedd y flwyddyn ariannol.

Ffocws craidd y tîm yn ystod chwarter pedwar yw cyflawni'r rhan fwyaf o'r digwyddiadau archwilio a restrir yn ffigur 4 i'r cam adrodd drafft. Bydd hyn yn rhoi lefel gref o sylw i'r farn flynyddol gan y Rheolwr Archwilio ar amgylchedd rheoli'r Cyngor.

Ochr yn ochr â'r gwaith hwn, canolbwyntir ar gwblhau archwiliadau yn brydlon a chyflawni argymhellion archwilio o fewn yr amserlenni gofynnol. Mynychodd y Rheolwr Archwilio gyfarfod yr Uwch Dîm Rheoli ar 22 Chwefror 2024 i ddarparu dadansoddiad perthnasol, i drafod perfformiad, ac i bwysleisio pwysigrwydd sylw parhaus gan reolwyr yn y meysydd hyn.

Ffigur 6. Perfformiad yn erbyn targedau 2023/24 (hyd yma)

Dangosydd Perfformiad	Canlyniad 2022/23	Targed 2023/24	Canlyniad Ch1	Canlyniad Ch2	Canlyniad Ch3
Canran y Cynllun Archwilio a gwblhawyd	52%	70%	12%	24%	34%
Nifer gyfartalog y diwrnodau archwilio cynhyrchiol fesul CALI	144	150	28.48	54.21	86.99
Nifer gyfartalog yr archwiliadau wedi'u cwblhau fesul CALI	6.64	8	3.07	4.35	5.75
Canran yr allbynnau archwilio drafft a gyflawnwyd o fewn pedair wythnos	91%	90%	100%	100%	96.55%
Canran yr argymhellion archwilio a roddwyd ar waith o fewn yr amserlen y cytunwyd arni	67%	80%	80%	71%	73%

3.3 Gweithredu'r Cynllun Archwilio

Yn ogystal â monitro a rheoli nifer yr archwiliadau a gynhelir, caiff archwiliadau eu dyrannu er mwyn sicrhau bod sicrwydd eang erbyn diwedd y flwyddyn ariannol, a bod hwnnw'n sail ar gyfer barn flynyddol y Rheolwr Archwilio.

Fel yr amlinellwyd yn adran 2.1 – Gweithgareddau Presennol, cwblhawyd tri deg naw o ymrwymadau archwilio newydd ar 29 Chwefror 2024.

3.4 Argymhellion

Darperir crynodeb o'r argymhellion archwilio a'r cynnydd ar y dyddiad adrodd o fewn **Atodiad B**. Mae olrheinwyr argymhellion llawn ar yr argymhellion sydd ar agor, a'r rhai a gwblhawyd ers y pwyllgor diwethaf, ar gael i Aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio drwy wefan SharePoint er gwybodaeth ac i gyfeirio atynt.

Ffigur 7. Dyddiadau diwygiedig ar gyfer rhoi argymhellion ar waith a'r statws

Cyfarwyddiaeth / Categori Archwilio	Nifer yr argymhellion gyda dyddiadau diwygiedig	Camau gweithredu bellach wedi'u rhoi ar waith	Camau gweithredu ar agor o hyd
Sylfaenol	11	10	1
Corfforaethol	18	4	14
Allanol a grantiau	5	5	0
Gwasanaethau Oedolion, Tai a Chymunedau	11	11	0
Gwasanaethau Plant	22	15	7
Datblygu Economaidd	46	41	5
Addysg a Dysgu Gydol Oes	61	32	29
Cynllunio, Trafnidiaeth a'r Amgylchedd	43	35	8
Pobl a Chymunedau	1	1	0
Adnoddau	67	38	29
Llywodraethu a Gwasanaethau Cyfreithiol	7	7	0
Rheoli Gwastraff	6	3	3
	298	202	96
Ysgolion	228	185	43
CYFANSWM	526	387	139

DS - Dylid nodi bod y tabl uchod yn cynrychioli'r sefyllfa ar 29 Chwefror 2024, tra bo atodiadau'r traciwr argymhellion yn dangos y sefyllfa fanwl yn erbyn pob argymhelliad ar y dyddiad agosaf posibl i bob cyfarfod Pwyllgor.

4. Casgliad

4.1 Crynodeb

Yn ystod 2023/24, blaenoriaethau a dull y tîm archwilio oedd darparu cyfuniad o gymorth rheoli drwy ymgynghori ac ymgysylltu mewn meysydd risg uchel, a symud ymlaen gyda'r gwaith o gyflawni ymgysylltiadau sicrwydd yn y Cynllun Archwilio.

Trwy adroddiadau cynnydd blaenorol, mae'r Pwyllgor wedi cael gwybod am swyddi gwag yn gynharach yn y flwyddyn, a gwnaed dau benodiad cyfwerth ag amser llawn ar lefel uwch archwilydd ym mis Gorffennaf, a phenodwyd dwy swydd archwilydd cyfwerth ag amser llawn ym mis Hydref. Dechreuodd deiliaid swydd dan hyfforddiant CIPFA ym mis Gorffennaf hefyd, gydag un wedi'i leoli gydag Archwilio Mewnol yn ystod y flwyddyn ariannol bresennol.

Ers y penodiadau hyn, rhoddwyd blaenoriaeth i ddatblygu staff newydd er eu budd nhw ac er budd y gwasanaeth archwilio yn gyffredinol yn y tymor hwy. Mae'r gwaith o gyflawni'r Cynllun Archwilio wedi cynyddu yn ystod chwarter pedwar, gyda swyddi bellach wedi'u penodi a staff newydd wedi derbyn hyfforddiant a datblygiad cychwynnol.

Hysbyswyd y Pwyllgor yn Ionawr 2024 bod y Cynllun Archwilio wedi'i adolygu a'i flaenoriaethu ar sail barn archwilio archwiliad blynyddol llawn, trwy gwblhau profion systemau sylfaenol digonol, sicrhau digon o sylw i gynllunio archwiliadau llywodraethu corfforaethol a dosraniad priodol o waith archwilio ar lefel gwasanaeth.

Mae'r archwiliadau yr adroddwyd eu bod wedi'u targedu i'w cyflwyno i'r cam adrodd drafft cyn diwedd y flwyddyn ariannol, wedi'u nodi yn yr adroddiad hwn. Bydd lefel cwblhau'r Cynllun Archwilio erbyn 31 Mawrth 2024 yn cael ei effeithio gan argaeledd staff archwilio a chleientiaid, a hefyd cymhlethdod materion a allai godi yn ystod y gwaith maes archwilio; fodd bynnag, bydd unrhyw un o'r archwiliadau canlynol nad ydynt wedi'u cwblhau i'r cam adrodd drafft erbyn diwedd y flwyddyn ariannol yn cael eu blaenoriaethu ar gyfer cwblhau yn chwarter un 2024/25.

Statws yr Adroddiad (ar 29 Chwefror 2024)

Statws yr Adroddiad (ar 29 Chwefror 2024)

Barn Archwilio	Maes Archwilio	Argymhellion Risg Uchel		Statws (Os nad yw wedi'i Gwblhau)
		Arfaethedig	Cytunwyd	
Sylfaenol / Uchel				
Effeithiol	Rheoli Perfformiad - Pobl a Chymunedau			Drafftiau wedi'u Cyhoeddi
	Rheoli Perfformiad – Adnoddau			
	Rheoli Asedau Ysgol - Thematig (Albany) (dy. 2022/23)			
	Grantiau Covid Llywodraeth Cymru - Sicrwydd (2021/22) (dy. 2022/23)			
	Rheoli Perfformiad – Datblygu Economaidd (dy. 2022/23)			
	Rheoli Perfformiad - Oedolion, Tai a Chymunedau			
	Rheoli Perfformiad - Llywodraethiant a Gwasanaethau Cyfreithiol			
	Rheoli Perfformiad - Gwasanaethau Plant			
	Rheoli Perfformiad - Cynllunio, Trafnidiaeth a'r Amgylchedd			
	Llywodraethu Gwybodaeth			
	Trethiant			
	Taliadau a Phrosesau Prynu - Profi yn ystod y flwyddyn 2022/23 (dy. 2022/23)			
	Yswiriant			
	Ardrethi Annomestig Cenedlaethol			
Effeithiol gyda lle i wella	Adnoddau - Iechyd a Diogelwch (dy. 2022/23)			
	Moeseq a Gwerthoedd (dy. 2022/23)			
	Pensiynau a Buddsoddiadau (dy. 2022/23)			
	Rheoli Asedau (dy. 2022/23)			
	Iechyd a Diogelwch - Addysg (dy. 2022/23)			
	Cwynion a chanmoliaeth (dy. 2022/23)			
	Cyflogres ac AD – Profi yn Ystod y Flwyddyn 2022/23 (dy. 2022/23)			
	Rheoli Perfformiad – Addysg a Dysgu Gydol Oes			
	Prosesau Chwythu'r Chwiban (dy. 2022/23)			
	Rhenti Tai			

Barn Archwilio	Maes Archwilio	Argymhellion Risg Uchel		Statws (Os nad yw wedi'i Gwblhau)
		Arfaethedig	Cytunwyd	
	Gwerth am arian wrth ddefnyddio Cerbydau Cyngor			
	Partneriaeth / Sicrwydd Hyd Braich (dy. 2022/23)			
	Incwm a Dyledwyr (dy. 2022/23)			
Annigonol gyda angen gwelliant mawr	Cardiau Prynu	1		Drafftiau wedi'u Cyhoeddi
	Seiberddiogelwch (Ysgolion) – Technoleg a Reolir gan TGCh	1		
	Amrywiadau Contract (dy. 2022/23)	1	1	
	Cydymffurfiaeth SDD DCT y Gyfarwyddiaeth (dy. 2022/23)	1	1	
	Rheoli Asedau Ysgolion - Ysgol Gynradd Sant Padrig (dy. 2022/23)	1	1	
Canolig				
Effeithiol	Ysgol Bro Edern (dy. 2022/23)			
	Gwasanaethau Etholiadol			
Effeithiol gyda lle i wella	Canolfan Derbyn Larymau (dy. 2022/23)			Drafftiau wedi'u Cyhoeddi
	Cynllunio			
	Rheoli Cyfleusterau / Cynnal Adeilad			
	Copiâu wrth gefn ac Adfer Data			
	Ysgol Gynradd Draenen Pen-y-graig			
	Hybiau			
	Ysgol Uwchradd Cathays			
	O'r Crud i'r Bedd - Archwilio Contract			
	Awdurdod yr Harbwr (dy. 2022/23)			
	Cartref Cŵn Caerdydd (dy. 2022/23)			
	Camau dilynol - Ysgol Uwchradd Gymunedol Gorllewin Caerdydd (dy. 2022/23)			
	Gorfodi Rheoli Gwastraff (dy. 2022/23)			
	Llogi Sgipiau (dy. 2022/23)			
	Ysgol Uwchradd y Dwyrain (dy. 2022/23)			
	Arlwyo mewn ysgolion sydd wedi optio allan - Mair Ddihalog (dy. 2022/23)			
	Arlwyo mewn ysgolion sydd wedi optio allan – YU Caerdydd (dy. 2022/23)			
Arlwyo mewn ysgolion sydd wedi optio allan - YU yr Eglwys Newydd (dy. 2022/23)				

Barn Archwilio	Maes Archwilio	Argymhellion Risg Uchel		Statws (Os nad yw wedi'i Gwblhau)	
		Arfaethedig	Cytunwyd		
	Gwaredu Tir ac Adeiladau (dy. 2022/23)				
	Arlwyo mewn ysgolion sydd wedi optio allan - Ysgol Greenhill (dy. 2022/23)				
	Gwasanaeth Troseddau Ieuencid				
	Rheoli Plâu				
	Gwastraff Masnachol (Masnach)				
	Arlwyo mewn ysgolion sydd wedi Optio Allan (dy. 2022/23)				
	Ysgolion â Balansau Dros Ben (dy. 2022/23)				
	Esgob Llandaf				
Annigonol, angen gwelliant mawr	Ysgol Gynradd y Tyllgoed	1			Drafft
Anfodddhaol	Gwasanaethau Trafnidiaeth Canolog (dy. 2022/23)	2	2		
Grantiau / Cyfrifon / Cyrff Allanol					
Effeithiol	Bargen Ddinesig 2022/23			Drafft	
Effeithiol gyda Lle i Wella	Bargen Ddinesig 2021/22 (dy. 2022/23)				
Dim sicrwydd safbwynt wedi'i roi	Cydbwyllgorau - Prosiect Gwyrdd	Datganiad			
	Cydbwyllgorau – Awdurdod Iechyd Porthladd	Adolygiadau Cyfrifon /			
	Cydbwyllgorau - Archifau Morgannwg	Ardystiadau / Cymorth			
	Grant Gwella Addysg 2022/23	Tystiolaeth gwariant,			
	Cronfa Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Caerdydd 2021/22	cyfrifon			
	Cronfa Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Caerdydd 2022/23	a defnydd grant cymwys			
	Hunanasesiadau Rheoli Risg Prynu a Thaliadau	Risg Rheoli			
	Hunanasesiadau Rheoli Risg Cyflogres ac Adnoddau Dynol	Hunanasesu			
	Menter Twyll Genedlaethol	Paru data			
	Meddalwedd Weighbridge a Dulliau Rheoli Cysylltiedig	Ymgynghoriaeth			

Crynodeb o Argymhellion - (Argymhellion agored 'Coch' a 'Choch / Oren')

Crynodeb o Argymhellion - (Argymhellion agored 'Coch' a 'Choch / Oren')

Cyfarwyddiaeth / Adran	Nifer yr Archwiliadau	Nifer yr Argymhellion Coch	Nifer yr Argymhellion Coch/Oren	'argymhellion agored' - yn ôl sgôr sicrwydd archwiliad					'argymhelliad agored' yn ôl statws			
				Nifer yr Argymhellion Effeithiol	Nifer yr Argymhellion Effeithiol gyda Lle i Wella	Nifer yr Argymhellion Annigonol ac Angen Gwelliant Mawr	Nifer yr Argymhellion Anfoddhaol	Nifer yr Argymhellion Dd/B	Nifer yr Argymhellion â Dyddiad Gweithredu Diwygiedig	Nifer yr Argymhellion lle mae'r dyddiad gweithredu wedi pasio	Dyddiad targed presennol ddim ar y gweill	
Gwasanaethau Cymdeithasol Oedolion, Cymunedau a Thai												
Gwasanaethau Plant	4	2	3			4		1	5		5	1 - cam gweithredu Dd/B yn ymwneud ag achos lle samplwyd y Gyfarwyddiaeth fel rhan o adroddiad corfforaethol ehangach, ac ni ddarparwyd barn ar lefel cyfarwyddiaeth
Llywodraethu Corfforaethol	9	2	16		10	8			13	5	13	5 - dyddiad cam gweithredu wedi mynd heibio, gofynnwyd am ddiweddariad
Datblygu Economaidd	4	2	5		4	3			6	1	6	1 - dyddiad cam gweithredu wedi mynd heibio lle gofynnwyd am dystiolaeth er mwyn cau camau
Addysg a Dysgu Gydol Oes	7	2	10		7	5			12		12	
Addysg a Dysgu Gydol Oes - Ysgolion	16		28		27	1			24	22	6	7 - dyddiad camau gweithredu wedi mynd heibio, mae swyddogion Archwilio yn cysylltu â'r ysgol 8 - dyddiad cam gweithredu wedi mynd heibio, gofynnwyd am ddiweddariad 3 - dyddiad cam gweithredu wedi mynd heibio, gofynnwyd am dystiolaeth 4 - dyddiad camau gweithredu wedi mynd heibio, bydd y cam gweithredu yn cael ei drosglwyddo i archwiliad dilynol
Allanol a Grantiau												
Sylfaenol												
Pobl a Chymunedau												
Cynllunio, Trafnidiaeth a'r Amgylchedd	6		8		5	2		1	8	1	7	1 - dyddiad cam gweithredu wedi mynd heibio, gofynnwyd am ddiweddariad 1 - cam gweithredu Dd/B yn ymwneud ag achos lle samplwyd y Gyfarwyddiaeth fel rhan o adroddiad corfforaethol ehangach, ac ni ddarparwyd barn ar lefel cyfarwyddiaeth.
Adnoddau	2	1	11		3		9		8	5	7	4 - dyddiad cam gweithredu wedi mynd heibio, gofynnwyd am ddiweddariad 1 - dyddiad cam gweithredu wedi mynd heibio, gofynnwyd am dystiolaeth er mwyn cau cam
CYFANSYMAU	48	9	81	0	56	23	9	2	76	34	56	